

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/266/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5813206284
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5813206284.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Adriany Gallovej v právnej veci navrhovateľky: A. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. č. XXX, právne zastúpenej JUDr. Michaelou Pagáčikovou, advokátkou, so sídlom Y. XXXX, P. S., proti odporcovi: V. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. č. XXX, právne zastúpenému spoločnosťou KUBINEC & PARTNERS advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom pobočky Trojičné nám. č. 122, Tvrdošín, IČO: 36 851 574, v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/155/2013-112 zo dňa 10. marca 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh navrhovateľky zamietol, II. rozhodnutie o trovách konania si vyhradil do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

Okresný súd vec posúdil v zmysle ust. § 451 ods. 1, 2, § 454 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade súd nezistil žiadnu takú právnu skutočnosť, na základe ktorej by prichádzalo do úvahy použitie niektorej zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia. Odporca sa nijako bezdôvodne neobohacuje na úkor navrhovateľky tým, keď na základe dohody s ňou poberá prídavok na maloletú v zahraničí. Prídavok na maloletú, či už je vyplácaný v Slovenskej republike podľa zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa alebo v danom prípade podľa švajčiarskej právnej úpravy, je totiž súčasťou príjmu rodiča, ktorý je smerodajný pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (§ 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine), a to, že ho poberá niektorý z rodičov po ich vzájomnej dohode, nezakladá bezdôvodné obohatenie sa druhého rodiča. Ani sama navrhovateľka cestou právnej zástupkyne ani v žalobe a ani na pojednávaní právne nevyargumentovala, ktorá skutková podstata bezdôvodného obohatenia by mala zakladať obohatenie sa odporcu na jej úkor. A už vonkoncom súdu nie je zrejmé, od čoho navrhovateľka odvodzovala existenciu povinnosti odporcu platiť jej tento príspevok do budúcnosti v určitej sume do 25. dňa kalendárneho mesiaca, ktorú povinnosť by mal súd svojím rozhodnutím deklarovať (§ 80 písm. b/ O. s. p.). Pokiaľ teda súd nemal preukázané splnenie žiadnej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia a nezistil ani existenciu povinnosti odporcu vyplývajúcej z určitého právneho dôvodu (§ 489 OZ), ktorú mu navrhovateľka požadovala uložiť, musel návrh ako podaný bez právneho základu zamietnuť. Právna zástupkyňa navrhovateľky v návrhu aj na pojednávaní navrhovala doplniť dokazovanie dožadovaním na príslušný úrad sociálneho zabezpečenia vo Švajčiarsku ohľadne potvrdenia o tom, v akom období a v akej výške poberal odporca prídavok. Tento dôkaz súd nevykonal, pretože pokiaľ uplatnený nárok nemal právny základ, bolo by úplne nadbytočné zaoberať sa jeho výškou.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, nakoľko je najskôr potrebné rozhodnúť o žiadosti navrhovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Voči citovanému rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie navrhovateľka. Má za to, že okresný súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie a vec nesprávne vecne i právne posúdil. Poukazuje na právoplatný rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 3P/33/2013 zo dňa 01.08.2013, keď maloletá O. bola zverená do starostlivosti matky - navrhovateľky. Zároveň súd uvedeným rozsudkom schválil rodičovskú dohodu, v zmysle ktorej sa odporca zaviazal prispievať na výživu maloletej O. výživným v sume 250,- eur mesačne a príspevkom na tvorbu úspor v sume 50,- eur mesačne. Z dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom jednoznačne vyplýva, že odporca je zamestnaný vo Švajčiarsku, kde je poberateľom prídavku na maloletú O. O., ktorý je odporca oprávnený poberať do 31.07.2026 v sume 170,- švajčiarskych frankov mesačne. Zároveň z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Námestove zo dňa 30.09.2010, ktoré je súčasťou súdneho spisu, vyplýva, že príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodol tak, že navrhovateľke zastavil výplatu prídavku na maloletú O. v sume 21,99 eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2010, pričom v odôvodnení tohto rozhodnutia sa uvádza, že dôvodom je práve skutočnosť, že odporca ako otec je zamestnaný vo Švajčiarsku, a preto je primárnym štátom pre vyplácanie prídavku na maloleté dieťa práve Švajčiarsko. Skutočnosť, že odporca je poberateľom prídavku na dieťa vo Švajčiarsku, tak bola dôvodom pre zastavenie vyplácania prídavku matke dieťaťa. Okresný súd nedostatočne preskúmal skutkový stav, keď sa uspokojil s tvrdením odporcu a nepovažoval za potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, hoci navrhovateľka žiadala, aby si súd v súlade s ust. § 128 O. s. p. vyžiadal od odporcu všetky relevantné listiny týkajúce sa predmetného prídavku na dieťa, nakoľko sa jedná o listiny, ktoré má k dispozícii iba odporca, prípadne jeho zamestnávateľ a nie je v moci navrhovateľky takéto listiny zabezpečiť. Na pojednávaní žiadali o doplnenie dokazovania dožiadanim na príslušný úrad sociálneho zabezpečenia Švajčiarska ohľadne potvrdenia o tom, za aké obdobia v akej výške odporca prídavok na maloletú O. O. poberá, nakoľko túto skutočnosť považujú za nevyhnutnú pre meritórne rozhodnutie vo veci. Samotný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia iba skonštatoval, že nepovažoval za potrebné zaoberať sa otázkou, či odporca vyplatil navrhovateľke prídavky na dieťa do jedného eura alebo nie. Súd nedostatočne preskúmal skutkový stav a svoje rozhodnutie založil predovšetkým na nepodložených tvrdeniach uvádzaných odporcom, pričom súd nevykonal dôkaz navrhnutý žalobkyňou. Napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd sa podľa názoru navrhovateľky nevysporiadal s aplikáciou niektorých relevantných ustanovení právnych predpisov, a to zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších predpisov v nadväznosti na nariadenie Rady č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov pohybujúcich sa v rámci spoločenstva, pričom poukazuje na § 1 ods. 2, § 2 ods. 1, § 2 ods. 2, § 7 ods. 1, § 11 ods. 5 písm. c), ods. 9, § 12 ods. 1 a § 13 ods. 1 zákona č. 600/2003 Z. z. V danom prípade sa ako problematická javí skutočnosť, že odporca poberá vo Švajčiarsku prídavok na účelovo určený pre výchovu a výživu maloletej dcéry O., pričom príspevok si odporca v značnej časti, okrem ojedinelých prípadov, ponecháva ako súčasť svojho príjmu, a to napriek skutočnosti, že s maloletou dcérou nežije v spoločnej domácnosti. Odporca tak príspevok na dieťa poberá, hoci dieťa nebolo nikdy v jeho osobnej starostlivosti a de facto tak bráni matke v poberaní tohto prídavku na Slovenku. Odporca, ako sám uviedol vo svojich vyjadreniach, si tento prídavok započítava do výživného, čím si ho de facto prisvojuje a neposkytuje ho tak matke-navrhovateľke pre účely výživy a výchovy maloletého dieťaťa, ktorej bola maloletá dcéra zverená do osobnej starostlivosti. Požiadavka navrhovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v neoprávnené zadržovanom prídavku na maloletú O. je dôvodná a oprávnená. Naopak, za neoprávnené považujú konanie odporcu, ktorý bez právneho dôvodu neplní svoju zákonnú povinnosť a štátom poskytovanú dávku účelovo viazanú na výživu maloletého dieťaťa si prisvojuje a používa pre svoje vlastné potreby. Zásadné pochybenie súdu vidí v tom, že súd stotožňuje odporcom uhrádzané výživné s prídavkom na dieťa. V žiadnom prípade nemožno výživné poskytované odporcom navrhovateľke na základe rodičovskej dohody stotožňovať s prídavkom na dieťa, keď ide o dva odlišné inštitúty, ktoré majú rozdielny právny základ. Právny názor súdu vyjadrený v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, v zmysle ktorého je celkom správne, aby si odporca ponechával, resp. prisvojoval prídavky poskytované štátom pre dieťa a tieto si následne započítal do výživného, je podľa názoru navrhovateľky nesprávny a nemá oporu v platnom práve. Okresný súd svojím rozhodnutím odobril správanie odporcu, ktorý de facto zneužíva príspevok sociálneho zabezpečenia poskytovaný štátom v rozpore s účelom, pre ktorý

je tento príspevok poskytovaný a započítaním prídavku do výživného si v skutočnosti tento príspevok neoprávnenne prisvojuje a následne si pomocou neho znižuje výšku výživného, ktoré je povinný dieťaťu poskytovať zo svojich vlastných finančných zdrojov a nie zo zdrojov sociálneho zabezpečenia - z prídavku na dieťa. Takýto postup odporcu nemá oporu v platnom práve a odporca sa takto bezdôvodne obohacuje na úkor navrhovateľky, ktorá sa o dieťa osobne stará a je tak oprávnenou osobou na poberanie prídavku. Napadnuté rozhodnutie je postihnuté tzv. inou vadou rozhodnutia, ktorá mohla mať za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci, a síce, že v rozhodnutí absentuje dostatočné, vyčerpávajúce a presvedčivé odôvodnenie, v ktorom by súd podrobne vysvetlil svoje úvahy, ktorými sa spravoval a na základe ktorých vyhodnotil skutkový a právny stav tak, že žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. Žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Odporca vo vyjadrení uvádza, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne. Prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Poukazuje na to, že navrhovateľka v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 3P/33/2013 sama na pojednávaní konanom dňa 01.08.2013, obdobne aj do správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo uviedla, že odporca jej na dcéru platil sumu 350,- eur mesačne, pričom na tejto sume sa obaja ako rodičia dohodli. Uvedená suma sa skladala z prídavku na dieťa v sume 150,- eur, ktorý odporca poberá zo zahraničia a výživného vo výške 200,- eur z jeho príjmu. Naopak, na pojednávaní konanom dňa 10.03.2014 už odlišne tvrdila, že o poberaní prídavku odporcom nevedela a informáciu sa dozvedela až na pojednávaní v auguste 2013. Je to práve navrhovateľka, ktorej vyjadrenia sú od počiatku zmätočné, nepravdivé a zavádzajúce. Odporcovi nie je doteraz zrejmé, prečo navrhovateľka od neho požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia a v čom spočíva bezdôvodné obohatenie na jeho strane. Po narodení dcéry sa účastníci dohodli, že na dcéru bude platiť výživné vo výške 200,- eur a súčasne jej bude poukazovať aj rodinné prídavky, ktoré mu budú priznané v štáte zamestnania. Existenciu tejto dohody medzi účastníkmi konania napokon aj na pojednávaní potvrdil nielen odporca, ale aj sama navrhovateľka. Uvedenej dohode korešpondovalo aj konanie odporcu. O uvádzaných skutočnostiach odporca súdu predložil listinné dôkazy. Nestotožňuje sa preto s tvrdením navrhovateľky, že v konaní pred súdom neuvádzal pravdivé údaje. Naopak, tieto údaje hodnoverným spôsobom preukázal (za aké obdobia v akej výške prídavky poberal a následne ich navrhovateľke aj poukazoval). Tvrdenia navrhovateľky, že odporca si prídavky na dcéru započítaval do výživného, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Navrhovateľka sama potvrdila, že na poukazovaní čiastky sa s odporcom dohodla, pričom túto čiastku tvorilo dohodnuté výživné v sume 200,- eur a prídavok na dieťa v sume 150,- eur. Takto dohodnutú sumu výživného odporca poukazoval navrhovateľke spolu s prídavkami potom, čo mu boli tieto priznané v štáte zamestnania, pričom sú toho názoru, že takto dohodnutý spôsob poukazovania mesačných platieb výživného pre dcéru a prídavku na dieťa nemožno v žiadnom prípade považovať za svojvoľné započítavanie prídavku s výživným. Ďalej poukazuje na podstatu právneho vzťahu bezdôvodného obohatenia vyplývajúceho z ust. § 451 ods. 1, 2 a § 456 Občianskeho zákonníka. Právny vzťah bezdôvodného obohatenia je samostatným záväzkovým právnym vzťahom, ktorý však vznikne len za splnenia zákonom ustanovených predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby, resp. obohateného, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje určitú osobu, resp. postihnutého a napokon príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou a majetkovou ujmom inej určitej osoby. Povinnosťou navrhovateľky bolo preukázať splnenie týchto predpokladov. Súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil, keď konštatoval, že nemal preukázaný ani základ uplatneného nároku, pretože v konaní nezistil žiadnu takú skutočnosť, na základe ktorej by prichádzalo do úvahy použitie niektorej zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia. Súd mal jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. Prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie nielen na tvrdeniach, ktoré mal podložené relevantnými dôkazmi, ale aj na zhodných tvrdeniach oboch účastníkov konania. Na strane odporcu v žiadnom prípade nedochádza k vzniku majetkového prospechu na úkor navrhovateľky, a teda k vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho strane, ktoré by bol povinný navrhovateľke vydať. Nemožno súhlasiť ani s výhradou navrhovateľky, ktorá súdu vytyka, že nevykonala ňou navrhnutý dôkaz nevyhnutný pre ustálenie výšky majetkového prospechu. Sama skutočnosť nepreukázania základu uplatneného nároku vedie k zamietnutiu žaloby. Pokiaľ navrhovateľka namieta nesprávne právne posúdenie, odvoláva sa na právnu argumentáciu, na ktorú v konaní poukázali vychádzajúc z európskej legislatívy, týkajúcej sa koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia. V zmysle európskej právnej úpravy má nárok na

rodinné dávky vo Švajčiarsku prednosť pred nárokom na prídavky na maloletú podľa slovenskej právnej úpravy - Zákona o prídavku na dieťa. Odporca a druhý rodič dotknutej maloletej dcéry preto ako oprávnená osoba má nárok na rodinné dávky v zmysle právnej úpravy štátu svojho zamestnania podľa čl. 73 vyššie citovaného nariadenia č. 1408/71, pričom odporca tak, ako mal súd za preukázané z preskúmaného skutkového stavu, o tieto dávky na základe dohody s navrhovateľkou aj požiadal a v skutočnosti ich aj poberal a následne rovnako na základe dohody ich navrhovateľke poukazoval. Odporca je v zmysle uvedeného oprávneným príjemcom a poberateľom prídavku na maloletú, preto je vylúčené, že by na jeho strane dochádzalo k bezdôvodnému obohateniu na úkor navrhovateľky. Nesúhlasí tiež s výhradou navrhovateľky o nedostatočnom odôvodnení rozsudku.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) postupom v zmysle ust. § 156 ods. 3 O. s. p. napadnutý rozsudok potvrdil v zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p.

Rozsudok okresného súdu je vecne správny. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil.

Krajský súd sa stotožňuje so záverom okresného súdu o neexistencii základu nároku, keď medzi navrhovateľkou a odporcom nemožno konštatovať vznik právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia.

Prídavok na dieťa je štátnou sociálnou dávkou, ktorý je účelovo určený na zabezpečenie výchovy a výživy nezaopatreného dieťaťa. Právomoc rozhodovať o tom, kto je oprávnenou osobou na poberanie prídavku na dieťa, nepatrí do právomoci súdu. Ide o oblasť verejného práva a rozhodovaciu právomoc tu majú orgány sociálneho zabezpečenia. Nepatrí preto do predmetu dokazovania v tomto konaní, či je odporca oprávnenou osobou na poberanie prídavku na dieťa a či postupom odporcu nedochádza k použitiu štátnej sociálnej dávky v rozpore s účelom jej poskytnutia, ktorým je zabezpečenie potrieb nezaopatreného dieťaťa. Tieto okolnosti však patria do rozhodovacej právomoci príslušných orgánov sociálneho zabezpečenia či už v Slovenskej republike, alebo v inej krajine Európskej únie, ktorej je rodič dieťaťa zamestnancom.

Nakladanie so štátnou sociálnou dávkou v rozpore s účelom jej poskytnutia nemôže však založiť súkromnoprávny vzťah bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Záväzkovo-právny vzťah bezdôvodného obohatenia vznikne pri splnení týchto predpokladov:

- a) vznik bezdôvodného obohatenia objektívne merateľného v peňažných jednotkách na strane povinného (obohateného),
- b) k získaniu majetkového prospechu na strane obohateného došlo na základe právnych skutočností, ktoré sú výslovne uvedené v zákone v § 451 ods. 2 a § 454 Občianskeho zákonníka,
- c) vznik majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, ktorá postihuje inú určitú osobu (oprávnený), pričom táto majetková ujma zodpovedá zmienenému bezdôvodnému obohateniu na strane obohateného,
- d) nejde o prípad bezdôvodného obohatenia, keď zákon napriek majetkovému prospechu vznik bezdôvodného obohatenia výslovne neustanovuje.

V danom prípade splnenie týchto podmienok konštatovať nemožno, keď nepochybne nie sú splnené predpoklady ani na jednu zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia uvedených v § 451 ods. 2 a 454 Občianskeho zákonníka. Nemožno preto konštatovať základ uplatneného nároku a rozsudok okresného súdu je správny.

Inými slovami, možno konštatovať, že problém navrhovateľky nie je riešiteľný zvolenými právnymi prostriedkami.

Nie je typické, že prídavok na dieťa poberá rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti. Túto právnu skutočnosť (zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti navrhovateľky) založilo vydanie rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 3P/33/2013 zo dňa 01.08.2013 a v čase rozhodovania o prídavku na maloletú nebola rozhodujúcim orgánom známa. Súd však nie je v tomto konaní oprávnený hodnotiť, či po vzniku tejto skutočnosti je odporca aj naďalej oprávnenou osobou na poberanie prídavku na dieťa a či prípadné použitie prídavku vyplácaného orgánmi sociálneho zabezpečenia Švajčiarskej federácie mimo určeného účelu nie je dôvodom na zmenu doposiaľ vydaného rozhodnutia. O tom môžu rozhodnúť iba príslušné orgány sociálneho zabezpečenia, pričom doposiaľ vydané právoplatné rozhodnutie považuje odporcu za oprávnenú osobu na poberanie prídavku.

Krajský súd sa nestotožňuje s názorom vyjadreným prvostupňovým súdom, že aj prídavok na dieťa, ktorý rodič poberá, je súčasťou príjmu rodiča, ktorý je smerodajný pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti. Ide totiž o štátnu dávku, ktorá je priamo určená na zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa. Na tento účel musí byť aj použitá. Každý rodič má vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, vychádzajúc z jeho príjmu z pracovnej alebo inej činnosti, ako aj ďalších osobných a majetkových pomerov. Vyživovaciu povinnosť si preto nemožno splniť poskytnutím prídavku ako štátom vyplácanej dávky účelovo určenej. Na strane druhej ale prídavok predstavuje dávku, na ktorú treba prihliadnuť pri určení výživného, a to v tom smere, že táto dávka je spôsobilá zabezpečiť časť potrieb maloletého dieťaťa, ktoré potom nemusia byť pokryté výživným zo strany rodičov. Táto dávka sa musí dostať do sféry maloletého dieťaťa okrem určeného výživného povinného rodiča.

Vzhľadom na posledný uvedený záver sa však nič nemení na vecnej správnosti napadnutého rozsudku, že nie je daný základ uplatneného nároku navrhovateľky voči odporcovi. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

V zmysle ust. § 224 ods. 4 O. s. p. o trovách prvostupňového aj odvolacieho konania rozhodne prvostupňový súd.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok prípustný nie je.